

Ο ΛΕΩΝ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ἐν Βενετίᾳ, παρὰ τοὺς δύο λέοντας ἕκ μισθοῦ οὐδ' οἱ περὶ τὸν στόλαρχον Μωροζίνηνη ἤρπασαν ἐκ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, ἐν ἔτει 1688, καὶ ἔστησαν ἔμπροσθεν τοῦ ναυστάθμου, εὐρίσκειται καὶ τρίτος λέων ὑπερμεγέθης, καθήμενος ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, ὃν ἀπήγαγον μετ' ἄλλης λείας ἐκ τοῦ Πειραιῶς.

Ὁ λέων φέρει ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὠμοπλατῶν ρουνικὴν ἤτοι ἀρχαίαν ἐπιγραφὴν σκανδιναυικὴν δαιδαλοειδῶς ἐγκεχαραγμένην μετὰ τινος φιλοκαλίας, ἣν παρατήρησε πρῶτος ὁ Ackerblad, ἐν ἔτει 1799, ἐδημοσίευσεν δὲ μεταφράσας καὶ σχολιάσας ὁ δανὸς ἀρχαιολόγος Κάρολος Rafn ἐν ἔτει 1856. Κατὰ τοῦτον τὰ χαραγμάτα γεγραμμένα εἰς νορθικὴν διάλεκτον, οἷα ὠμιλεῖτο τὸν ΙΑ' αἰῶνα ἐν ταῖς σκανδιναυικαῖς χώραις καὶ ἐν Ἰσλανδίᾳ, λέγουσιν ὅτι «ὁ Ἄκων ἀφίκετο» μετὰ τοῦ Οὐλφ καὶ τοῦ Ἀσμουνδ καὶ τοῦ Ἄων εἰς τὸν λιμένα τοῦτον. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐπέβαλον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ Ἀραλδ τοῦ μεγάλου ποινὰς βαρείας τοῖς ἐπαναστήσασιν λαοῖς τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν. Ὁ Ἀσμουνδ ἐχάραξε τὰ ρουνικὰ ταῦτα γράμματα μετὰ τοῦ Ἀσγειρ καὶ Θῶρ-λειφ, Θῶρθ καὶ Ἰθαρ, κατ' ἐπιταγὴν Ἀραλδ τοῦ μεγάλου, ἐν καιρῷ ὅτε οἱ Ἑλλαδικοὶ ἐπανέστησαν.»

Τὴν ρουνικὴν φράσιν «ὁ Ἄκων ἀφίκετο... εἰς τὸν λιμένα τοῦτον» (Hacon wann.. havn thessa)*, ὁ Κάρολος Hopf, ὁ Hertzberg, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος

Παπαρρόγόπουλος ἐξέλαβον ὁ Ἄκων ἐκυρίευσεν... τὸν λιμένα τοῦτον, τὴν δὲ τελευταίαν περικοπήν. «ἐν καιρῷ ὅτε οἱ Ἑλλαδικοὶ ἐπανεστήσαν» μετέφρασαν «καίτοι ἐνισταμένων τῶν Ἑλλήνων».

Ἐπὶ τῇ ἐσφαλμένῃ ταύτῃ ἐρμηνείᾳ συντάζαν ἔπειτα ὅλην σελίδα ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας, περὶ συμβάσεως ἄρα συστάσεως τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῆς Βυζαντινῆς ἀρ-

χῆς, ἣν περιέστειλαν δῆθεν οἱ ὑπὸ τὸν πολυθρύλητον ἥρωα Ἀράλδον βάραγγοι μαχηταὶ διὰ τῆς ἀλώσεως τοῦ Πειραιῶς ὅτι ὁ Πειραιεὺς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δὲν ἦτο ἔρημος κατοίκων, ἀφ' οὗ περὶ κυριεύσεως αὐτοῦ γίνεται λόγος, καὶ διὰ τῆς ἀλώσεως αὐτοῦ κατεστάλη ἢ ἐν Ἀθήναις ἐπανάστασις ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Πειραιεῖς, καίτοι καταβληθέντες ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων πολεμιστῶν, εἶχαν ὅμως τὸ θάρρος ὅπως ἀντιστῶσιν εἰς τὴν χάραξιν τῆς ἐπιγραφῆς, ἣτις ἐμελλεν ἵνα δικαιωνίσῃ τὴν ἥτταν αὐτῶν καὶ τὴν συμφορὰν.

Ἐξ ἄλλου μέρους ὁ σουηδὸς Σόφος Bugge, ἐν ἔτει 1875, ὁμολογῶν ὅτι ἡ ἐπι-

γραφὴ εἶνε πράγματι ρουνικὴ, καὶ ὅτι ἐχάραχθη μεσοῦντος ΙΑ' αἰῶνος, εὕρισκε τὰ γράμματα πάνυ ἐφθαρμένα ἐκ τῆς χρονιότητος καὶ ἀνεπίδεκτα ἀναγνώσεως· τὴν δὲ ἐξήγησιν ἣν ἔδωκεν ἄλλοτε

(*) Wann havn thessa ἐν σκανδιναυικῷ ἰδιώματι, ὅπως γερμανιστὶ gewann diesen Hafen, καὶ γαλλιστὶ il gagnat ce port, σημαίνει ἀφίκετο εἰς τὸν λιμένα τοῦτον, ἢ τοι προσωρισθή.

Ὁ λέων τοῦ Πειραιῶς μετὰ τοῦ δεξιοῦ ἡμισθεῶς τῆς ρουνικῆς ἐπιγραφῆς.

ὁ Κάρολος Rafn ἔτι δὲ μᾶλλον τὴν παρεξήγησιν τῶν ἄλλων, ἐχакτήρισεν ὡς φαντασιώδη ληρήματα. Τὰ αὐτὰ ἐβεβαίωσεν δύο ἔτη ὑστερότερα (1877) καὶ ὁ δανὸς Γουλιέλμος Thomsen.

Ἄλλ' ἐπεὶ δὴ εἴκοσιν ἔτη μετὰ τὴν πρώτην ἀνάγκωσιν καὶ ἐξήγησιν τῆς ἐπιγραφῆς ὑπὸ Καρόλου Rafn, ὁ Σόφος Bugge εὗρηκε τὰ χαράγματα παρὰ τριβὰ καὶ ἐξίτηλα ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ ἀνεπίδεκτα ἀναγνώσεως, δὲν εἶνε λόγος ἀποχρῶν πρὸς παντελῆ ἀπορρίψιν ἀναγνώσεως γενομένης ἐν καιρῷ ὅτε ἡ ἐπιγραφή ἐσώζετο ἀκόμη ἀκεραία καὶ ἀλώβητος.

Ἐπειδὴ δὲ πάλιν παρενοήθη ἡ δοθεῖσα παρὰ τοῦ Rafn ἐξήγησις ἐκ μέρους ζηλωτῶν συγγραφέων, οἱ ὠφελούμενοι αὐτῆς προσεπάθουν διὰ παντὸς τρόπου ἵνα ἀποκρούσωσι τὰς περὶ ἐρημώσεως Ἀθηνῶν καινοτομίας τοῦ περιβοήτου Φαλμεράϋερ, κατ' οὐδὲν δικαιοῦται ὁ γράψας τὴν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν Ἀθηνῶν Φερδινάνδος Γρηγορόβιος (1889) καὶ περ ἀπορρίπτων τὰ περὶ ἀλώσεως Πειραιῶς μυθεύματα, ἵνα γνωματεύῃ ὅτι οἱ ἐν Βυζαντινῇ ὑπηρεσίᾳ χρηματίζοντες Βάραγγοι μισθοφόροι ἐχάραξαν τοιαύτην ἐπιγραφήν ὀκλουθοῦντες τὸν αὐτοκράτορα Βασίλειον Β' Βουλγαροκτόνον, ὅτε μετὰ τὸ πέρασ τοῦ κατὰ Βουλγάρων πολέμου ἀνέβη εἰς τὴν ἀκρόπολιν Ἀθηνῶν (1019) ἵνα ἀποδώσῃ τῇ Θεοτόκῃ τοῦ Παρθενῶνος τὰ τῆς νίκης εὐχαριστήρια, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέπλευσεν ἐκ Πειραιῶς ἐπιστρέφων εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τὰ ἔπη τῶν Ὑπερβορείων καὶ αἱ παραδόσεις (Saga) οὐδὲν ἀναφέρουσι περὶ στρατεύσεως τῶν Βαράγγων κατὰ τῶν Βουλγάρων ἐν ἡμέραις Βασιλείου Β' (969—1025)· διηγοῦνται ὅμως τὰς τύχας τοῦ Ἀράλδου, υἱοῦ Σιγούρδου, καὶ ἀδελφοῦ Ὀλαφ τοῦ ἀγίου, βασιλέως τῆς Νορβηγίας· ὅτι δεκαοκταετῆς ἀφικόμενος εἰς Βυζάντιον κατετάχθη ἐν τοῖς Βαράγγοις καὶ ἀνεδείχθη ἀρχηγὸς αὐτῶν· ὅτι ἐποντοπόρει τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας βασιλευούσης τῆς αὐγούστας Ζωῆς μετὰ Μιχαὴλ Δ' τοῦ Παφλαγόνος (1034—1042), στρατευόμενος μετὰ τῶν Βαράγγων κατὰ τῶν ἐν τοῖς θέμασι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐπαναστατῶν· ὅτι ἀναβάντος ἐπὶ τὸν θρόνον Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου (1042), ὁ Ἀράλδος ἀποπονηθεὶς τὴν χεῖρα Μαρίας τῆς ἀνεψιᾶς τῆς αὐγούστας Ζωῆς ἦτις ἤρατο αὐτοῦ ἐμπαθῶς, παρητήθη τῆς ἐν Βυζαντίῳ βασιλικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐπληθύνθη εἰς τὴν γενέτειραν χώραν, ἀφ' οὗ ἐνουμφεῦθη ἐν Γαρδαρίκῃ τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Ῥωσίας Ἰαροσλαύου τὴν θυγατέρα Ἐλισάβετ (1043)· καὶ ὅτι ἀφικόμενος εἰς τὴν πατρίδα διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλέα τῆς Νορβηγίας καὶ Δανίας Μάγνον τὸν Ἀγαθόν, πεσόντα ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ θανόντα ἐν ἔτει 1047. *

Ἄσμα τοῦ Ἀράλδου, συντεθὲν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτε καταλείπων τὴν *Μεγάλην Πόλιν* (Mikla Gard) ἢ τοι τὸ Βυζάντιον, διέπλεε τὸν *Μέλαρα Πόντον* ἢ τοι τὸν Εὐξείνιον, ἵνα ἐπανεῖλθῃ εἰς τὴν πατρίδα, λέγει· «Γυναῖκες καὶ παρθένοι ἐνθυμοῦνται ἡμᾶς, ὅτε διηρχόμεθά ποτε πόλιν μεσημβρινήν· διὰ τοῦ ξίφους ἡμῶν ἠνοίξαμεν ὁδόν· μνημεῖον ἰσταμένον ἐκεῖ μαρτυρεῖ τοὺς ἡμετέρους ἄθλους.» Ἔτερος σύγχρονος αἰοῖδς ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Ἀράλδου ἄδει περὶ αὐτοῦ· «Χρυσὸν πολὺν συνήγαγεν [ὁ Ἀράλδος] διὰ τοῦ ξίφους, ἐν ταῖς χώραις ἃς περιβρέχει ἡ θάλασσα ἢ πρὸς μεσημβρίαν [τὸ Αἰγαῖον], ὅπου καὶ οἱ ἀπόλεμοι αὐτοὶ ἀνθίστανται ἀνδρικῶς· μνημεῖον ἴσταται ἐκεῖ τῶν ἡμετέρων κατορθωμάτων.»

Πράγματι ὁ βυζαντινὸς συγγραφεὺς Κεδρηνὸς διηγεῖται, ὅτι ἐν ἔτει 1034 Βάραγγοι ἀποσταλέντες εἰς Μικρὰν Ἀσίαν κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, διεχείμασαν ἐν τῷ παραλίῳ θέματι τῶν Θρακησιῶν, τὸ πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας Μιχαὴλ Δ' τοῦ Παφλαγόνος· ὅτε δὲ, ἐν ἔτει 1040, οἱ Βούλγαροι ἐπαναστάντες ἐπολιόρησαν τὴν Θεσσαλονίκην, τὸ μεγάλθυμον τάγμα τῶν Βαράγγων ἀπέκρουσεν ἀπὸ τῆς πόλεως τοὺς ἐχθρούς, ἐπιφέρων αὐτοῖς μεγάλην φθοράν. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐν τῷ θέματι Νικοπόλεως, ἐγένετο ἐπ' Ἰσῆς στάσις δεινὴ, ἰδίᾳ ἐν Ναυπάκτῳ, ἧς οἱ κάτοικοι, μὴ δυνάμενοι ἵνα ὑποφέρωσι τὰς καταπίσεις τῶν ἐκ Βυζαντίου στελλομένων πρακτόρων, συνετάχθησαν τοῖς Βουλγάροις. Οἱ Βάραγγοι κατέβαλον καὶ ἐκεῖ τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐπανάστασιν (1041). Ἐπιστρέφοντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, καθώρμισθησαν, ὡς φαίνεται, εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς, καὶ πρὶν ἀποπλεύσωσιν ἐντεῦθεν, ἐνέγραψαν τοὺς ἄθλους αὐτῶν ἐπὶ τοῦ παρὰ τὸν μυχόν τοῦ λιμένος ἰσταμένου μαρμαρίνου λέοντος εἰς μνήμην τῶν διαπραχθέντων.

Οἱ ἐν τοῖς ῥουνικοῖς γράμμασι ἀναφερόμενοι λαοὶ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν δὲν εἶνε Ἀθηναῖοι καὶ Πειραιεῖς, ἀλλ' ἀπλῶς οἱ τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος κάτοικοι, παρ' οἷς συνέβησαν αἱ ἐπὶ Μιχαὴλ Δ' Παφλαγόνος ἀνωμαλίαι καὶ ταραχαί. Τὰ ἐπὶ ἐσφαλμένης ἐρμηνείας βασιζόμενα μυθεύματα περὶ στάσεως Ἀθηναίων, καὶ βιαιᾶς δῆθεν καταστο-

μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 1066. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου τοῦ Ὁμολογητοῦ (Confessor) τὴν 5 Ἰανουαρίου 1066, ὁ ἐν τῆς ἀγγλοδανικῆς δυναστείας Ἀράλδος Β' διεδέξατο αὐτὸν ἐπὶ ὀκτῶ μῆνας ὁ ἀδελφὸς τοῦτου Τῶστιγ, ἀντιποιοῦμενος τῆς βασιλείας, καὶ ὁ συμμαχῶν αὐτῷ βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας Ἀράλδος ὁ αὐστηρὸς, μετὰ στόλου καὶ πολυπληθοῦς στρατοῦ Νορβηγῶν καὶ τιῶν Φλαμανδῶν μισθοφόρων, ἀποθάντες εἰς Scarborough ἐπέδραμον τὴν χώραν· ἀλλ' ὅμως κατατροπωθέντες ὑπὸ Ἀράλδου Β' καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἀγγλῶν καὶ Δανῶν, ἐν μάχῃ γενομένῃ ἐπὶ τῷ ποταμῷ Derwend, παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Stanford, ἔπεσαν ἀμφότεροι, ὅτε Τῶστιγ καὶ ὁ Ἀράλδος, πληγέντες θνασίμως, τὴν 25 Σεπτεμβρίου 1066, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐπελευθύνσεως ἄλλης ἐπιδρομῆς τοῦ δουκὸς τῆς Νορμανδίας Γουλιέλμου τοῦ κατακτητοῦ.

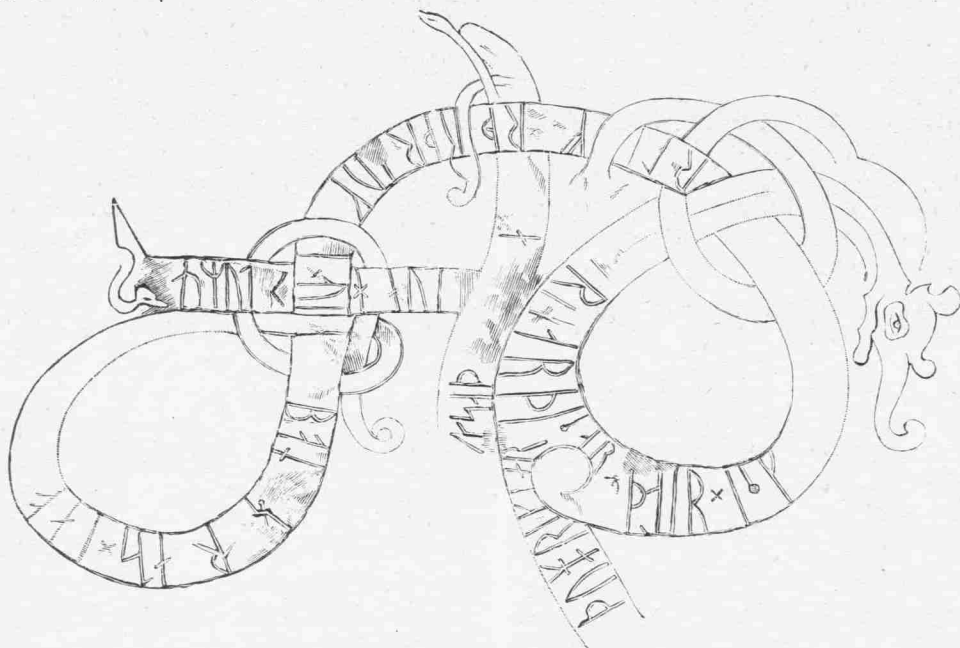
(*) Ἐπὶ τῇ ἀναβάσει εἰς τὸν θρόνον ὀνομάσθη παρὰ τῶν ὑπηρετῶν Ἀράλδος ὁ αὐστηρὸς (Haralda Hardrada) διὰ τὰ αὐστηρὰ αὐτοῦ ἦθη· ἀπέθανε δὲ μαχόμενος ἐν Ἀγγλίᾳ

λῆς τοῦ κινήματος ὑπὸ Ἀράλδου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν Βαράγγων, εἶνε ἐντελῶς ἀνυπόστατα· τὰ δὲ ὑπὸ Φερδινάνδου Γρηγοροβίου λεγόμενα περὶ ἐγχαράξεως τῆς ρουνικῆς ἐπιγραφῆς ἐπὶ τοῦ λέοντος ὑπὸ Βαράγγων ἀκολουθούντων Βασίλειον Β' τὸν Βουλγαροκτόνον, ὅτε οὗτος ἐπίσκεφθῆς τὰς Ἀθήνας ἐπανεπέβλεψε διὰ τοῦ Πειραιῶς εἰς Βυζάντιον, ἤθελεν εἶναι εὐλογοφανῆς εἰκασία, ἐὰν μὴ ἔσφαλλε κατὰ τοῦτο, ὅτι ὑποθέτει πράξιν γενομένην ἐπὶ αὐγούστης Ζωῆς, ὡς ἐὰν ἐγένετο ἐπὶ Βασιλείου Β', πρὸ εἰκοσι δύο ἐτῶν.

Ἄλλ' ἀπὸ τῆς ὑπὸ Καρόλου Ραίν δοθείσης ἀναγνώσεως, ἥτις ἀδίκως παρεγνωρίσθη, καὶ ἐκ τῆς ἐρμηνείας αὐτοῦ, ἥτις δεινῶς παρεμορφώθη, βεβαιοῦται ἀπλῶς ἱστορικὸν συμβᾶν μνημονευόμε-

ἐγκατεστάθησαν ὀριστικῶς ἐν ταῖς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτῶν Ῥῶς ὀνομασθείσαις ῥωσικαῖς χώραις· τοῦ Ῥοῦρικ δὲ οἱ ἀπόγονοι καὶ διάδοχοι ἡγεμόνες ἐξηκολούθουν ἵνα προσκαλῶσι συνεχῶς νέα στίφη Βαράγγων πρὸς στήριξιν καὶ φρούρησιν τῆς νεοσυστάτου δυναστείας, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Βλαδιμήρου (980—1015), οὗ τὴν πρωτεύουσαν, τὸ Κίεσον, ἐφρούρουσαν Βάραγγοι, οἱ πλεῖστοι ἐκ Δανίας.

Ὁ μέγας δούξ τῆς Ῥωσίας Βλαδιμήρος, τοῦ Ῥοῦρικ ἀπόγονος καὶ βαραγγογενῆς, ἄμα τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ῥωσικὸν θρόνον (980), ἐνουμφεύθη Ἄνναν, τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ Β' καὶ ἀδελφὴν Βασιλείου Β', δεχθεὶς τὸ ἅγιον βάπτισμα ἐν Χερσῶνι, καὶ διὰ τοῦτο κληθεὶς Ἅγιος παρὰ τῆς ῥωσικῆς ἐκκλησίας. Πρῶ-

Ἡ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὠμοπλάτης τοῦ λέοντος ἐγκεχυραγμένη ἡμίσεια περικοπὴ τῆς ἐπιγραφῆς.

νον ἐπὶ τοῦ λέοντος Πειραιῶς, ἢ εἰς τὸν *Λιμένα προσόρμις Βαράγγων μαχητῶν* μετὰ τινα ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις στρατείαν, καὶ ἡ χάραξις μνημοσύνου ἐπιγραφῆς ἐπὶ τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἱσταμένου περιβλήπτου μνημείου.

Οἱ ἐκ τῶν παραλίων τῆς Βορείου Θαλάσσης καὶ τῆς Βαλτικῆς κατερχόμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος εἰς βυζαντινὴν ὑπηρεσίαν προσλαμβανόμενοι μισθοφόροι, οἱ καλούμενοι Βάραγγοι ἢ Βαριάγαι, τούτ' ἔστι *σύμμαχοι*, ἐκ τῆς οἰκείας λέξεως *Wara*, τῆς σημανούσης ὄρκια καὶ πιστά, ἐγένοντο τὰ πρῶτα γνωστοὶ ὡς θαλάσσιοι πειραταὶ καὶ ἐπιδρομεῖς, ἀρχομένου Θ' αἰῶνος, ὀρμώμενοι ἐκ τῶν σκανδιναυικῶν χωρῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ῥῶς, καὶ ληϊζόμενοι τὰ ὑπὸ Φιννῶν καὶ Σλαύων οἰκούμενα παράλια ἐπὶ τῇ Βαλτικῇ χωρίᾳ. Ὑπὸ ἡγεμόνα τὸν Ῥοῦρικ (862) οἱ Βάραγγοι οὗτοι

τιστον μέλημα τοῦ Βλαδιμήρου ἦτο ὅπως ὑποδείξῃ καὶ ἄλλον δρόμον εἰς τὰ ἀνάκως συρρέοντα πλήθη τῶν ὑπερβορείων πολεμιστῶν, οἵτινες, εὐελπιστοῦντες εἰς τὴν δι' αὐτοῦ συμπαθειαν καὶ τὴν παλαιῶθεν συγγένειαν τοῦ ἡγεμονεύοντος οἴκου τῆς Ῥωσίας, ἤρχοντο ἵνα εὖρωσι βελτίονα τύχην ἐκείνης ἣν ἠδύνατο νὰ ἔχωσιν ἐπὶ τῶν ἀξένων καὶ ὀμιχλωδῶν θαλασσῶν τοῦ ἀρκτικού ὠκεανοῦ. Οἱ Βάραγγοι ὑπεστήριζον τὸν ἅγιον Βλαδιμήρον τὸν Μέγαν ἐπὶ τοῦ ῥωσικοῦ θρόνου, ἀλλὰ τὰ πλοῦτη τοῦ Κιεύου δὲν ἐξήρκουν ἵνα κορέσωσι τὴν φιλοχρηματίαν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ὁ Βλαδιμήρος συνέβούλευεν αὐτοῖς ὅπως ἀναζητήσωσιν ἄλλον, ἂν ὄχι εὐγνώμονεστερον, ἀλλ' ὅμως πλουσιώτερον αὐτοῦ ἡγεμόνα, ἵνα προσλάβωσιν ὑπηρεσίαν παρ' αὐτῷ· ὑπεδείκνυε δὲ αὐτοῖς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐλήν καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς

ἀπερᾶντου βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Ταυτοχρόνως ὁ νεοφώτιστος εἰς τὸ χριστιανικὸν θρήσκευμα ἡγεμὼν τῆς Ῥωσίας παρεκέλευε τῷ αὐτοκράτορι γυναικαδέλφῳ Βασιλείῳ, ἵνα προσδέχεται εὐμενῶς τὰ μεγάλθημα τέκνα τοῦ Βορρόα, ἐξαποστέλλων αὐτοὺς εἰς στρατείας κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν βαρβάρων ἢ καὶ κρατῶν παρ' ἑαυτῷ εἰς φυλακὴν αὐτοῦ καὶ τοῦ παλατίου.

Ἀπὸ Βασιλείου Β' καὶ ἐφεξῆς γίνονται οἱ Βάραγγοι γνωστοὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ὡς φρουροὶ τοῦ παλατίου καὶ τοῦ σώματος τοῦ βασιλέως, διὰ τῆς Ῥωσίας κατερχόμενοι ἐκ τῶν περὶ τὴν Βόρειον Θάλασσαν χωρῶν, Νορβηγίας, Δανίας, καὶ τῆς ὑπὸ δανικὴν κυριαρχίαν τελούσης Ἀγγλίας.*

Διὰ ταῦτα, ἐν ᾧ Νικηφόρος Βουένιος λέγει τοὺς Βαράγγους ὁρωμένους « ἐκ τῆς βαρβάρου χώρας τῆς πλησίον ὠκεανοῦ, » ὁ Κωδινὸς ἀποκαλεῖ αὐτοὺς Ἀγγλους, οἵτινες ἠκολούθουν τὸν αὐτοκράτορα πανταχοῦ ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, εἰς τὸν ἱπποδρόμον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτε κρατοῦντες τοὺς πελέκεις αὐτῶν ἐπὶ τῶν καρποχείρων, παρουσιάζον αὐτοὺς πάντες ἐπὶ τῶν ὤμων, « καὶ κατὰ τὴν πάτριον καὶ οὔτοι γλώσσαν αὐτῶν, ἤγουν ἰγγλινιστί, προσεφώνουν. »

(*) Οἱ Δανοὶ ἐγκατασταθέντες ἐν ταῖς ὑπὸ Σαξόνων καὶ Ἀγγλων οἰκουμέναις χώραις τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἐβασίλευον ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Γ' μέχρι μεσοῦτος ΙΑ' αἰῶνος, ὅτε ἐπὶ Κανούτου (1016—1035) καὶ Ἀρδακανούτου (1035—1042) αἱ ἐκατέρωθεν τῆς Βορείου Θαλάσσης δύο χώραι, Ἀγγλία καὶ Δανία, ἐτέλουν ὑπὸ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν βασιλέα. Ἀλλ' ὅτε Μάγνος ὁ Ἀγαθός, βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας, προσέλαβε καὶ τὸ στέμμα τῆς Δανίας (1042—1047), ἐγένετο ἐν Ἀγγλίᾳ παλινδρῶσις τῆς σαξονικῆς δυναστείας δι' Ἐδινάρδου τοῦ Ὁμολογητοῦ (1042—1065), καὶ Ἀράλδου Β' (1066), πρὸ τῆς εἰσβολῆς τοῦ βασιλέως τῆς Νορβηγίας Ἀράλδου τοῦ Αὐστηροῦ, καὶ τῆς μετὰ ταῦτα κυριεύσεως τῆς χώρας διὰ τῆς μάχης τοῦ Hastings μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1066, ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς Νορβηγίας Γουιέλμου τοῦ Κατακτητοῦ.

Ἰωάννης ὁ Κίνναμος ἀποκαλεῖ τοὺς Βαράγγους « ἔθνος βρεταννικόν, » παρομοίως δὲ καὶ Ἄννα ἡ Κομνηνὴ « τοὺς ἐκ τῆς Θούλης Βαράγγους, τούτους δὴ λέγω τοὺς πελευκφόρους βαρβάρους, τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντας, οἱ πάτριον παράδοσιν καὶ οἶαν παρακαταθήκην τινὰ καὶ κληρὸν τὴν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας πίστιν, καὶ τὴν τῶν σωμάτων αὐτῶν φυλακὴν, ἄλλος ἐξ ἄλλου διαδεχόμενοι, ἀκράδαντον διατηροῦσι. »

Πάντες οἱ ἀπὸ μεσοῦτος ΙΑ' μέχρι λίγοντος ΙΒ' αἰῶνος ἐν βυζαντινῇ ὑπηρεσίᾳ τελούντες Βάραγγοι μισθοφόροι ἦσαν Ἀγγλοὶ καὶ Δανοί. Γοδωφρέδος Malaterra ἀναφέρων περὶ τῶν ἐκ Βυζαντίου στελλομένων ἐπικουρικῶν στρατευμάτων κατὰ τῶν Νορμανδῶν τῆς Καλαβρίας, ἐπὶ Ῥοβέρτου Γουισκάρδου, ἀποκαλεῖ αὐτοὺς « Ἀγγλους τινὰς οὗς καλοῦσι Βαράγγους », ὁ δὲ Geoffroy de Ville-Hardouin, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων (1204), λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς πολιορκίας τὰ τεῖχη τῆς πόλεως κατεῖχοντο φυλαττόμενα ὑπὸ Ἀγγλῶν καὶ Δανῶν μαχητῶν.

Ὅπως ἐν Ῥωσίᾳ οἱ ἐκεῖ προσλαβανόμενοι Βάραγγοι συνεχωνεύοντο μετὰ τῶν σλαύων ἐγγχωρίων, οὕτω καὶ οἱ ἐν Βυζαντίῳ ὑπηρετοῦντες Ἀγγλοὶ καὶ Δανοὶ Βάραγγοι προσελάμβανον τῶν Βυζαντινῶν ἐγγχωρίων τὸ ὀρθόδοξον ἀνατολικὸν θρήσκευμα καὶ τὸν ἐθνισμόν. Ὅτε, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων, ὁ Κρεμόνης ἐπίσκοπος Σικάρδος, ἐπιστρέφων ἐξ Ἀρμενίας, διέβαινε διὰ τοῦ Βυζαντίου, εὑρίσκεν ὅτι, εἰς πᾶσαν θρησκευτικὴν ἔριδα μεταξὺ ὀπαδῶν τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος καὶ λατίνων, οἱ Βάραγγοι συνετάσσοντο πάντοτε μετὰ τῶν Βυζαντινῶν ἐναντίον τῶν Φράγκων καὶ Βενετῶν.

ΤΑΣΣΟΣ Δ. ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ.

ΤΟ ΡΟΔΟ

ΕΚ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ

Ὅλα τ' ἄνθη εἶναι καλὰ καὶ χαριτωμένα· ὁ σεμνὸς ὁ μενεξές, ἡ ἀγνὴ μυρσίνη, τὸ γλυκὸ γαρουφαλό, οἱ ἀφρόατοι κρίνοι, ὅλα ἔχουν χωριστὴ χάρι τὸ καθένα.

Μὰ τὸ ῥόδο πειὸ πολὺ ἀπὸ τ' ἄλλα ἀξίζει, ποῦ κι' ἂν χάσῃ τὴ μορφὴν καὶ τὰ χρώματά του μεσ' ἐτὰ σκόρπια φύλλα του μένει τ' ἄρωμά του, καὶ νεκρὸ ἀκόμη ζῆ, κι' ἀνοῖξι θυμίζει.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ.